

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jaromíra Synka a soudkyň JUDr. Karly Musilové a Mgr. Martiny Telcové ve věci

žalobců: a) **Jiří Vrba**, narozený 3. 11. 1940
bytem Petrovice E62, 403 37 Petrovice
b) **Jitka Mikolášová**, narozená 7. 7. 1947
bytem Gočárova 598/30, 400 01 Ústí nad Labem – Klíše
oba zastoupeni advokátem JUDr. Petrem Šťovíčkem, Ph.D.
sídlem Malostranské náměstí 5/28, 118 00 Praha

proti
žalované: **Česká republika - Státní pozemkový úřad**, IČO 01312774
sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3
zastoupený advokátem Mgr. Davidem Kroftou
sídlem Újezd 450/40, 118 00 Praha 1 – Malá Strana

o nahrazení projevu vůle, k odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Olomouci ze dne 30. 11. 2022, č. j. 11 C 113/2022-327,

takto:

I. Rozsudek okresního soudu **se** ve výročí I. a II. **potvrzuje**.

II. Rozsudek okresního soudu **se** ve výroku V. **mění** takto:

„Žalobci jsou povinni zaplatit žalované na náhradu nákladů řízení 3.110 Kč ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Davida Krofty, advokáta.“

III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobcům na náhradu nákladů odvolacího řízení 14.520 Kč ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Petra Šťovíčka, Ph.D., advokáta.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem okresní soud nahradil projev vůle žalované k uzavření smlouvy se žalobci o bezúplatném převodu pozemku parc. č. 413/27 v k. ú. Skrbeň ve vlastnictví státu podle zákona č. 229/92 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“), do jejich podílového spoluvlastnictví o velikosti podílu každého z nich id. 1/2 k celku (výrok I. a II.). Žalobu o nahrazení projevu vůle žalované uzavřít se žalobci a) a b) smlouvy o bezúplatném převodu spoluvlastnických podílů k pozemku parc. č. 466/15 v k. ú. a obci Bystrovany zamítl (výrok III.). Zastavil řízení o nahrazení projevu vůle žalované uzavřít se žalobci a) a b) smlouvy o bezúplatném převodu spoluvlastnických podílů k pozemkům parc. č. 1857/3, parc. č. 1857/100 a parc. č. 306/4 v k. ú. Holice u Olomouce (výrok IV.) a žalobcům uložil povinnost zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku 2.246,40 Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Davida Krofty (výrok V.).
2. Včas podaným odvoláním rozhodnutí okresního soudu napadla žalovaná, která v postupu soudu spatřovala vady, konkrétně spočívající v nesprávném posouzení liknavosti a svévole, k účasti na veřejných nabídkách a k otázce nákladů řízení. Rozsudek okresního soudu napadla v rozsahu výroků I., II. a V. Žalovaná shrnula nutnost kumulativního splnění dvou podmínek, liknavý a diskriminační postup a dlouhodobá marná aktivní snaha oprávněných osob o uspokojení nároku. Pouze za současného splnění obou výše uvedených podmínek oprávněné osobě nezbývá jiná možnost než obrátit se se svým nárokem na soud, jelikož nemá jinou reálnou možnost uspokojení svého nároku. Smyslem tohoto judikaturou dovozeného způsobu uspokojení nároku bylo umožnit právě (a pouze) těmto osobám svůj nárok uspokojit alternativní cestou, když zákonem předvídaná cesta selhává (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2015, sp. zn. 28 Cdo 5389/2014, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 8. 2015, sp. zn. 28 Cdo 1117/2015, a nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2016, sp. zn. 28 Cdo 4078/2015). Žalovaná odkázala na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2016, sp. zn. 28 Cdo 4078/2015, z něhož citovala. Soud prvního stupně shledal jako liknavý a svévolný postup žalované zejména v tom, že v roce 2016 vyšlo najevo (v souvislosti s obnovou katastrálního operátu v k. ú. Libochovice převodem na digitální katastrální mapu), že v důsledku nesprávně evidované výměry pozemku ve zjednodušené evidenci nebyl rozhodnutím žalované vypořádán restituční nárok žalobců (resp. jejich právní předchůdkyně Marie Vrbové) v plném rozsahu, tedy že podklady pro restituci evidovaly nesprávnou výměru příslušného pozemku. Soud zdůraznil, že tímto nesprávným zaevidováním není nárok žalobců na náhradu za část odňatých a nevydaných pozemků v plném rozsahu uspokojen již po dobu více než 30 let, když Marie Vrbová uplatnila svůj restituční nárok v r. 1991, a tento nemohl být z důvodu liknavého přístupu k evidenci po dlouhá léta uspokojen. Soud prvního stupně dále poznamenal, že po dodatečném zaevidování nároku z odňatého pozemku jej žalovaná ocenila jako zemědělský, načež žalobci doložili žalované dokumenty prokazující jeho stavební charakter, a to včetně později doloženého znaleckého posudku č. 3243/16/2020 na ocenění odňatého pozemku, když tuto hodnotu učinila žalovaná nespornou až v průběhu řízení zahájeného žalobci. S těmito závěry odvolatelka nesusouhlasí, otázka liknavosti žalované v jejím postupu vůči žalobcům již byla řešena v samostatném řízení o přecenění restitučního nároku žalobců u Obvodního soudu pro Prahu 3 pod sp. zn. 4 C 237/2020, který dovodil, že postup žalované nelze považovat za svévolný, liknavý či diskriminační, a tento svůj názor soud účastníkům sdělil, obsahem odvolání je citace závěrů tohoto rozhodnutí. S ohledem na skutečnost, že teprve na konci roku 2016 vyšlo najevo, že restituční nárok je vyšší o výměru 901 m², když o této výměře bylo rozhodnuto pozemkovým úřadem již dne 31. 3. 2017 a následně byl předmětem doprojednání dědictví usnesením dědického soudu ze dne 29. 9. 2020, je proto nutné odmítnout závěry, že údajná liknavost a svévole žalované je dána dobou, po níž byl nárok nesprávně oceněn. Restituční nárok se považoval za řádně vypořádaný již v roce 1991. Toliko z důvodu nesprávně evidované výměry pozemku ve zjednodušené evidenci zůstala část restitučního nároku neuspokojena. Žalovaná však při zjištění této skutečnosti postupovala tak,

aby bylo o zbývající výši restitučního nároku bez zbytečného odkladu rozhodnuto. Žalovaná vzhledem k tomu, že restituční nárok byl všeobecně považován za řádně uspokojený, akcentuje závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 1807/2013. Za této skutkové situace nelze přisvědčit žalobcům ani soudu prvního stupně, že by v důsledku této nesprávné evidence bylo možné aplikovat zcela výjimečný postup uspokojení restitučního nároku mimo účast oprávněných osob ve veřejné nabídce. Žalovaná pak již v průběhu řízení o určení ceny pozemku vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 3 pod sp. zn. 4 C 237/2020 zahájeného dne 16. 10. 2020 dobrovolně na základě znaleckého posudku č. 3243/16/2020 předloženého žalobci učinila nesporným, že výše nároku žalobců je 63.070 Kč, a tuto výši nároku zaregistrovala ke dni 10. 5. 2021. Nelze klást k tíži žalované délku doby mezi podáním obecné žádosti o přecenění a samotným přeceněním restitučního nároku. Namítá-li pak soud prvního stupně, že Nejvyšší soud shledal ve své rozhodovací praxi prvek liknavosti v počínání žalované např. i v takovém případě, kdy tato sama přistoupila k přecenění nároku oprávněné osoby až v návaznosti na jí vyvinutou aktivitu (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 693/2022), opomíná soud prvního stupně dle názoru žalované posuzovat věci s ohledem na všechny individuální okolnosti. Restituční nárok byl dodatečně projednán v rámci pozůstalosti po zesnulé Marii Vrbové, a již cca měsíc a půl později žalovaná učinila v průběhu řízení před Obvodním soudem pro Prahu 3 výši restitučního nároku žalobců nespornou. Jedná se tedy o skutečně krátkou dobu, během které žalovaná na základě nově předložených podkladů přehodnotila své původní stanovisko a odňatý a nevydaný pozemek ocenila jako stavební. Dále žalovaná upozornila, že dlouhodobá a opravdová aktivita ve veřejných nabídkách je podmínkou pro rozhodnutí o nahrazení projevu vůle (např. sp. zn. 28 Cdo 4078/2015). Žalobci se po přecenění jejich restitučního nároku účastnili toliko dvou veřejných nabídek, ve kterých nebyli úspěšní. Pro případ neúspěšné účasti ve veřejné nabídce zákon neupravuje povinnost žalované uspokojit restituční nárok oprávněných osob převedením náhradních pozemků. Dle zákonné úpravy se tyto neúspěšné oprávněné osoby mají účastnit jiných (dalších) veřejných nabídek a uspokojit svůj restituční nárok touto cestou. Neexistuje ani jakákoliv judikatura, která by tento postup umožňovala. Povinností žalované je zejména vytvoření takových podmínek, aby k uspokojení řádným způsobem mohlo dojít, což žalovaná dozajista činí. Nelze tak tuto jejich účast považovat za skutečně, vážně míněnou aktivní snahu o uspokojení jejich nároku. Žalobcům muselo být totiž zřejmé, že při takto nepatrném navýšení uplatňovaného nároku nemohou být úspěšní. K otázce nákladů řízení vyslovila odvolatelka zásadní nesouhlas se závěrem okresního soudu, že žalované přísluší pouze náhrada nákladů ve výši náležející nezastoupenému účastníku, když u žalované lze presumovat existenci dostatečného vybavení ke kvalifikovanému hájení práv. Odkázala na nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 532/17, z něhož citovala. Žalovaná je přesvědčena, že problematika sporů o nahrazení projevu vůle není agendou, nýbrž specifickou oblastí, dotvářenou judikaturou soudů vyšších stupňů a jež vybočuje z oblasti běžně spravované žalovanou. Uvedený právní názor berou na vědomí při svém rozhodování i okresní soudy, jejichž rozhodnutí se staly přílohou odvolání žalované. Ani při postupu soudu prvního stupně spočívajícím v přiznání nákladů ve výši náležející nezastoupenému účastníkovi nebyly zohledněny úkony žalované, které byly jednoznačně učiněny. Závěrem tedy navrhuje, aby rozsudek okresního soudu byl změněn a žaloba byla zamítnuta.

3. Žalobci v písemném vyjádření k odvolání žalované předně soudu sdělili, že písemně žádali žalovanou, aby podáváním odvolání nenavýšovala náklady tohoto řízení. Žalobci k podanému odvolání sdělili, že toto odvolání nepovažují za důvodné. Žalovaný v podaném odvolání zejména sporuje, že postup žalované vůči žalobcům byl liknavý a svévolný, sporuje dále aktivní snahu žalobců o uspokojení jejich restitučních nároků. K těmto svým tvrzením uvádí, že restituční nároky žalobců byly řádně vypořádány již v roce 1991. Žalovaný dále ve svém odvolání uvádí, že v daném případě nebylo možné aplikovat zcela výjimečný postup uspokojení restitučních nároků žalobců mimo veřejnou nabídku a zdůrazňuje, že již v rámci soudního řízení vedeného před Obvodním soudem pro Prahu 3 pod sp. zn. 4 C 237/2020 dobrovolně uznala správnou výši

restitučních nároků v částce 63.070 Kč a tuto výši zaregistrovala dne 10. 5. 2021. Žalovaná dále zpochybňuje účastenství žalobců v restitučních nabídkách, když zejména uvádí, že žalobci se po přecenění jejich restitučních nároků zúčastnili pouze dvou veřejných nabídek, ve kterých ale nebyli úspěšní. Žalobci se tak dle názoru odvolatelky mají zúčastňovat dalších restitučních nabídek a tímto způsobem uspokojit svoje restituční nároky. Žalovaná zpochybňuje skutečnou snahu žalobců získat náhradní pozemky ve veřejné nabídce a rekapituluje, že nebyla ve vztahu k žalobcům liknavá, ani svévolná. Žalobci naopak nebyli dostatečně aktivní při snaze o saturaci jejich restitučních nároků naturální cestou. V závěru svého odvolání potom již pouze polemizuje k otázce náhrady nákladů tohoto soudního řízení, když má za to, že v daném konkrétním případě bylo účelné zastoupení advokátem, neboť se nejedná o obvyklou agendu žalované. Žalobci předně soudu sdělují, že vyvinuli značnou aktivitu k tomu, aby žalovaná uznala stavební charakter jejich odňatých pozemků, ačkoliv toto bylo přímo povinností žalované, která je ex lege určena k tomu, aby řádně evidovala a saturovala restituční nároky oprávněných osob v režimu zákona o půdě. Žalovaná „dobrovolně“ výši jejich restitučních nároků uznala až před samotným vyhlášením rozsudku soudu v řízení vedeným před Obvodním soudem pro Prahu 3 pod sp. zn. 4 C 237/2020 za situace, kdy jí bylo tímto soudem explicitně sděleno, že nevydané pozemky měly být správně posouzeny jako stavební. Pokud tedy došlo k přecenění výše restitučních nároků žalobců, stalo se tak pouze na základě jejich vlastní aktivity a na základě posouzení příslušného soudu. V daném konkrétním případě tedy žalobci řádně usilovali o saturaci jejich restitučního nároku, žádali žalovanou mimosoudně a následně i soudně o přecenění výše jejich restitučních nároků. Žalobci dále po soudním přecenění výše jejich restitučních nároků žádali bezúspěšně o převod náhradních pozemků do jejich vlastnictví, ve veřejné nabídce úspěšní nebyli. Žalobci dále namísto státu museli ve věci aktivně jednat, zaopatřovat archiválie za účelem správného ocenění výše jejich restitučního nároku, nechat zpracovat znalecký posudek o ceně odňatých a nevydaných pozemků, podat žalobu k příslušnému soudu, zúčastnit se veřejných nabídek, včetně tzv. „aukcí“ pozemků. V této věci byly tedy jednoznačně naplněny předpoklady pro to, aby se žalobci mohli domáhat uspokojení jejich nároků touto žalobou, tj. zejména bylo zjištěno, že řádně žalovanou kontaktovali se žádostí o přecenění jejich restitučních nároků, žádosti žalovaná neuznala, proto vyvinuli další úsilí, kdy si opatřili potřebné archiválie prokazující stavební charakter části pozemku v k. ú. Libochovice a nechali rovněž zpracovat vlastní znalecký posudek za účelem jejího náležitého ocenění v cenách určených podle § 28a zákona o půdě. Žalobci následně vedli soudní spor u Obvodního soudu pro Prahu 3, žalovaná, přestože měla v dané době již k dispozici veškeré takto opatřené podklady, stavební charakter pozemků i nadále rozporovala a svůj názor změnila až v návaznosti na sdělení právního názoru soudu o charakteru pozemku. Žalobci tedy považují rozsudek za věcně správný, soud I. stupně se věcí velice pečlivě zabýval, o čemž mj. svědčí písemné odůvodnění rozsudku i protokoly ze soudních jednání, když postup žalované vůči žalobcům lze označit za liknavý a svévolný. Žalobci mají rovněž za to, že předmět sporu, tj. pozemek parc. č. 413/27 v k. ú. Skrbeň, v obci Skrbeň, je pozemkem vhodným k saturaci jejich restitučních nároků a souhlasí i s postupem soudu při rozhodování o nákladech řízení.

4. Krajský soud při konstatování včasnosti a přípustnosti odvolání a jeho podání oprávněnou osobou, přezkoumal rozsudek okresního soudu v odvoláním napadeném rozsahu výroků I. a II. a závislém výroku V., přezkoumal i řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 206 a § 212a o. s. ř.) a dospěl k závěru, že odvolání žalované důvodné není.
5. Skutková zjištění, která okresní soud přijal na základě provedených důkazů, považuje krajský soud za správná a tato zjištění přebírá. Skutková zjištění okresního soudu byla učiněna v souladu s ustanovením § 132 o. s. ř. a pro právní závěr poskytují náležitý podklad.
6. Krajský soud považuje za správné i právní závěry okresního soudu o tom, že žalobci jako dědicové původní vlastnice (Marie Vrbová) jsou oprávněni vymáhat stanovené restituční nároky

za nevydané pozemky, konečně za osoby takto oprávněné jsou považováni i žalovanou, která restituční nárok žalobců nerozporovala.

7. Žalovaná okresnímu soudu vytýkala, že se dostatečně nezabýval splněním kumulativních podmínek pro to, aby se oprávněné osoby mohly domáhat konkrétně vybraných pozemků mimo zákonem předvídaný postup a dospěl k nesprávnému závěru o tom, že v postupu žalované spatřoval liknavost, respektive svévoli. Dále činila spornou dlouhodobou a marnou aktivní snahu žalobců o uspokojení jejich restitučních nároků zákonným způsobem.
8. Okresní soud, který posoudil nárok žalobců jako důvodný a nahradil projev vůle žalované k uzavření smlouvy se žalobci o bezúplatném převodu pozemku par. č. 413/27 v k. ú. Skrbeň, postup žalované při uspokojování jejich práv označil za liknavý a svévolný. Měl za prokázáno, že restituční nárok, o jehož uspokojení řádně požádala předchůdkyně žalobců již v roce 1991, byl sice z převážné části vypořádán rozhodnutím pozemkového úřadu ze dne 13. 12. 1991, chybnou evidencí nemovitého majetku ve státním vlastnictví zbylá část pozemku o výměře 901 m², zjištěná při digitalizaci mapy obce Libochovice, byla žalobcům přisouzena rozhodnutím Státního pozemkového úřadu až dne 31. 3. 2017. Žalovaná rozporovala charakter pozemků, nárok žalobců žalovaná evidovala ve výši 4.000 Kč pro každého z nich, nesouhlasila s názorem žalobců o charakteru pozemku jako stavebního a vyzvala žalobce, aby doložili dokumenty prokazující takový charakter nevydaného pozemku v době jeho převzetí čsl. státem. Žalobci museli vynaložit úsilí k tomu, aby potřebné archiválie prokazující stavební charakter pozemku opatřili, nechali zpracovat znalecký posudek za účelem ocenění pozemku. S těmito podklady se obrátili na soud, v průběhu sporu o určení ceny odňatých a nevydaných pozemků žalovaná stavební charakter pozemků dále rozporovala, nesouhlasila se závěry revizního znaleckého posudku o ceně. Až poté, co obvodní soud deklaroval charakter pozemku jako stavebního, vyjádřila souhlas s cenou 70 Kč/m², tedy částkou 31.535 Kč pro každého z žalobců. Ti, než se začali domáhat převodu konkrétně vybraných pozemků mimo zákonem předvídaný postup, se neúspěšně zúčastnili dvou veřejných nabídek.
9. Ze závěrů rozhodovací praxe dovolacího soudu vycházel okresní soud, který odkázal na rozhodnutí NS ČR sp. zn. 28 Cdo 693/2022, který uvedl, že judikatura je ustálena i v tom, že jako přinejmenším liknavý (ba až svévolný) lze kvalifikovat i takový postup žalované (a jejího právního předchůdce – Pozemkového fondu ČR), jímž bez ospravedlnitelného důvodu ztěžovala uspokojení nároku oprávněné osoby zásadně předpokládaným postupem (tj. prostřednictvím veřejné nabídky pozemků) nesprávným ohodnocením nároku, tj. nesprávným určením ceny oprávněné osobě odňatých a nevydaných pozemků (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 155/2016) a kdy proto nebylo možno na oprávněné osobě spravedlivě požadovat (další) účast ve veřejných nabídkách (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 837/2017, nebo usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 1117/2015, či rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 1666/2020).
10. Při úvaze, lze-li postup žalované (a jejího předchůdce) ve vztahu ke konkrétnímu restitučnímu nároku, hodnotit jako liknavý, je nutno zohlednit i dobu, po kterou zůstává nárok neuspokojeným, kdy nelze odhlížet ani od délky předchozího řízení před pozemkovým úřadem (k tomu opětovně srovnej důvody již shora citovaného rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 3767/2009, v němž je taktéž akcentována délka řízení před pozemkovým úřadem, nebo rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 15. 7. 2020, sp. zn. 28 Cdo 1587/2020, a ze dne 11. 11. 2020, sp. zn. 28 Cdo 2760/2020).
11. Hodnotící závěry okresního soudu o liknavosti a svévoli žalované ve vztahu k žalobci uplatňovanému restitučnímu nároku (akcentující nejenom dobu prodlení žalované s uspokojením nároku, především pak délku řízení před pozemkovým úřadem dosahující téměř 26 let, ale též další postup žalované tkvící v nesprávném ocenění restitučního nároku, jež zásadním způsobem ztížilo uspokojení nároku zásadně předpokládaným způsobem, tedy prostřednictvím veřejné

nabídky pozemků dle § 11a zákona o půdě, dále zjištění, že jen díky aktivitě žalobců a jimi vedeného soudního sporu o určení ceny pozemků přistoupila žalovaná až v roce 2021 k přecenění nároku ohledně nevydané části pozemku a že se žalobci aktivně snažili o uspokojení svého restitučního nároku opakovanou účastí ve veřejných nabídkách), nejsou v předmětné věci zjištěným okolnostem nikterak nepřiměřené. I z takto stručně rekapitulovaného vyplývá, že jde o závěry, jež jsou výsledkem komplexního posouzení věci, do něž soud prvního stupně promítl relevantní hlediska, na které je poukazováno i shora odkazovanou judikaturou.

12. Ve světle výše uvedeného s odkazem na uvedenou judikaturu odvolací argumenty žalované obstát nemohou. Pokud uplatnila restituční nárok na vydání pozemků předchůdkyně žalobců, jejich matka Marie Vrbová, jako původní vlastnice, u správního orgánu dne 7. 1. 1991 a do rozhodnutí odvolacího soudu vydány nebyly, byť se jednalo o projednání části restitučního nároku dodatečně v důsledku změny katastrálního operátu, což nelze přičítat k tíži žalobců, nelze než označit takové počínání žalované za liknavé a svévolné, zejména s přihlédnutím ke skutečnostem, které nastaly poté, co bylo 31. 1. 2017 rozhodnuto Státním pozemkovým úřadem. Ač žalovaná restituční nárok žalobců nezpochybovala, na návrh žalobců na přecenění restitučního nároku, který evidovala ve výši 4.000 Kč pro každého z titulu pozemku zemědělského, nepřistoupila. Jsou tedy zcela liché argumenty žalované, že dobrovolně přistoupila k přecenění restitučního nároku žalobců bezprostředně poté, co byl nárok doprojednan v pozůstalostním řízení (29. 9. 2020), dokonce, že provedla jeho přecenění dle požadavku žalobců. Naopak vyzvala žalobce, aby doložili stavební charakter nevydaného pozemku, přestože žalobci vlastní aktivitou charakter stavebního pozemku společně se znaleckým posudkem doložili, museli vést řízení o určení ceny pozemků a až na základě soudního řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 3 žalovaná k přecenění pozemků přistoupila. Žalobci se potom ve dvou případech neúspěšně účastnili ve veřejné nabídce (11. 8. 2021 a 7. 2. 2022), čímž jednoznačně projevíli zájem a vážně míněnou snahu o uspokojení jejich nároku. Konečně s ohledem na věk žalobců a dobu, po kterou se bez ospravedlnitelného důvodu nemohli zásadně předpokládaným způsobem prostřednictvím veřejné nabídky v důsledku nesprávného ohodnocení nároku svých práv domoci, nelze jejich neúčast v dalších veřejných nabídkách považovat za nesplnění zákonem předvídaného postupu.
13. Nad rámec odvolacích důvodů lze za správný označit i postup okresního soudu, který se dostatečně zabýval ve svém rozhodnutí i tím, zda lze žalobcům přičknout uvedený pozemek, tedy zda jeho převodu nebrání jiné právní předpisy, či nedostatek vhodnosti jejich zařazení do veřejné nabídky podle zákona o půdě, neboť ani oprávněná osoba, vůči níž žalovaná postupovala liknavě a svévolně (a jež může uspokojit své právo i převodem pozemku nezahrnutého do veřejné nabídky podle § 11a zákona o půdě), se nemůže domáhat neomezeně převodu jakéhokoliv zemědělského pozemku z vlastnictví státu (srov. rozsudek NS ČR sp. zn. 28 Cdo 1007/2020, sp. zn. 28 Cdo 2430/2016). Závěry okresního soudu o tom, že předmětný pozemek je možno v souladu s jeho účelovým určením možno zemědělsky obhospodařovat, není zastavěn, ani netvoří součást areálu a že převodu pozemku nebrání jakákoliv překážka, krajský soud akceptuje, ostatně vhodnost (nevhodnost) pozemku nebyla odvoláním žalovanou namítána.
14. S důrazem na smysl a účel zákona o půdě zákonodárcem sledovaný (a předjímaný již v jeho preambuli), jímž je v první řadě snaha o zmírnění následků některých majetkových křivd, nelze tedy polemikám žalované přisvědčit. Ve shodě s okresním soudem s přihlédnutím k výše uvedeným skutečnostem má i odvolací soud za to, že žalobci požadovaný pozemek je převoditelný, a proto rozhodnutí okresního soudu bylo v napadených výrocích I. a II. jako věcně správné potvrzeno (§ 219 o. s. ř.).
15. Změnil jej však (§ 220 o. s. ř.) ohledně napadeného závislého výroku o nákladech řízení účastníků před okresním soudem. Za zcela správný považuje krajský soud postup okresního soudu při rozhodování o nákladech řízení podle obecných zásad procesního úspěchu ve věci podle § 142 odst. 2 o. s. ř. a zavinění žalobců na částečném zastavení řízení podle § 146 odst. 2 o. s. ř. (viz

- závěry usnesení ÚS sp. zn. III. ÚS 1819/20), kdy úspěšnost žalobců v řízení byla dána hodnotou pozemku 42.070,25 Kč, v důsledku jimi učiněného zpětvzetí bylo řízení částečně zastaveno a celkový procesní úspěch žalované tak činí 96 % a v tomto rozsahu je namíste přiznat náhradu účelně vynaložených nákladů, v podrobnostech krajský soud zcela odkazuje na podrobné odůvodnění okresního soudu. Odvolací soud akceptuje i další postup okresního soudu, který vychází ze závěrů nálezů Ústavního soudu ze dne 23. 11. 2010, sp. zn. III. ÚS 2984/09 a usnesení sp. zn. III. ÚS 2052/20) o presumpci existence dostatečného materiálního a personálního vybavení a zabezpečení k tomu, aby byl schopen dostatečně hájit svá práva a zájmy ve sporu, jehož předmětem je problematika přímo související s problematikou běžně řešenou v mnoha obdobných sporech. Pokud žalovaná argumentovala množstvím sporů a tomu nepostačujícím personálním aparátem, mohla bezesporu využít služeb advokáta (a také jich v plném rozsahu využila), pouze mu nepřísluší náhrada nákladů za takové zastoupení.
16. Změněn byl výrok o nákladech řízení, neboť náhrada nákladů nebyla určena ve správné výši. Náklady tak sestávají z paušální náhrady nákladů za celkem 5 úkonů po 300 Kč (příprava účasti na jednání, účast na jednání 12. 10. 2022 a 24. 11. 2022, písemná podání 29. 6. 2022 a 22. 8. 2022), kdy lze souhlasit s odůvodněním okresního soudu o neúčelnosti nákladu za vyjádření ze dne 25. 10. 2022. Za celkem 5 úkonů náleží náhrada ve výši 1.500 Kč, dále jízdné celkem 1.740 Kč, celkem 3.240 Kč, z toho 96 % představuje částka 3.110 Kč.
17. Žalovaná byla v odvolacím řízení neúspěšná, a proto žalobcům náleží podle ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. právo na náhradu účelně vynaložených nákladů. Ty spočívají v odměně advokáta za dva úkony (vyjádření a účast u odvolacího jednání), celkem při zastupování dvou 4 úkony po 2.256 Kč, 2x RP po 300 Kč, ztráta času 1.200 Kč a jízdné vlakem dle doložených jízdenek v celkové výši 1.176 Kč, celkem 12.000 Kč. Po navýšení o 21 % DPH se jedná o 14.520 Kč, na každou z žalobkyň náhrada 7.123 Kč. Tuto náhradu soud zavázal žalovanou zaplatit k rukám právního zástupce žalobců dle ust. § 149 odst. 1 o. s. ř. Povinnost plnění určil soud v souladu s ust. § 160 odst. 1 věty první před středníkem o. s. ř. jako lhůtu třídní.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. Dovolání lze podat k Nejvyššímu soudu ČR v Brně prostřednictvím Okresního soudu v Olomouci ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení tohoto rozsudku.

Proti výrokům o nákladech řízení **není** dovolání samostatně přípustné.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat svého práva exekucí, popř. výkonem rozhodnutí.

Olomouc 31. srpna 2023

Mgr. Jaromír Synek v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Martina Petrová.

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 25.09.2023, ve výroku I. vykonatelnosti dne 25.09.2023, ve výroku II. a III. vykonatelnosti dne 30.09.2023. Připojení doložky provedla Hana Květoňová dne 27.09.2023.